„Švyturys“ Dubline: kai lietuviškas šokis tampa keliu namo

Kartais dideli dalykai prasideda labai paprastai – nuo minties, pokalbio, kelių bendraminčių ir drąsos pabandyti. Taip 2026-ųjų rudenį Dubline gimė naujas lietuvių tautinių šokių kolektyvas „Švyturys“. Vos per kelias savaites idėja, apie kurią iš pradžių buvo tik kalbama, subūrė beveik tris dešimtis žmonių.

Elena Valiulienė
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros komisijos narė

Kolektyvo iniciatorė – Dublino lietuvių bendruomenės pirmininkė Lina Katkutė-Ūsė. Pasak jos, tautinis šokis jai artimas nuo vaikystės, o mintis suburti šokėjus kilo dar vasarą. „Kadangi pati esu šokusi, vis pagalvodavau, kaip būtų smagu tokį kolektyvą turėti ir mūsų bendruomenėje. Paskatinta artimųjų, norinčių šokti žmonių, palaikoma Airijos lietuvių bendruomenės pirmininko Arūno Teišerskio ir Dublino lietuvių bendruomenės komandos, galiausiai nusprendžiau, kad gana apie tai tik kalbėti, reikia imti ir pabandyti“, – sako Lina.

Nuo pirmos repeticijos – netikėtai gausus būrys

Pirmoji „Švyturio“ repeticija įvyko 2026 m. rugsėjo 5 d. Dubline. Į ją susirinko 17 žmonių. Toks susidomėjimas nustebino net pačią iniciatorę. Ji prisipažįsta iš pradžių galvojusi, kad galbūt ateis vos kelios moterys, norinčios kartu pašokti ir smagiai praleisti laiką. Tačiau netrukus paaiškėjo, kad poreikis kurti lietuvišką šokių kolektyvą Dubline kur kas didesnis. Šiandien „Švyturyje“ jau užsiregistravę

28 žmonės, daugiausia 30–60 metų amžiaus. Jie skirtingų profesijų, gyvenimo patirčių ir jų pasirengimas šokti nevienodas. Vieni tautinius šokius yra šokę anksčiau, kiti pirmųjų žingsnių mokosi tik dabar. Tačiau būtent tai, anot Linos, ir kuria ypatingą kolektyvo atmosferą.

„Atėję į repeticiją visi pradedame nuo tos pačios vietos – nuo noro būti čia ir išmokti. Mokysimės vieni iš kitų ir dirbsime tol, kol šokių aikštelėje nebebus svarbu, kas šoka daugybę metų, o kas savo pirmąjį žingsnį žengė būtent „Švyturyje“, – pasakoja Lina. Ypač džiugina nemažas vyrų būrys – mišriam tautinių šokių kolektyvui tai labai svarbu.

Kodėl „Švyturys“?

Kolektyvo vardas atsirado dar anksčiau nei pats kolektyvas. Dažniausiai žmonės pirmiausia susiburia, o tik vėliau pradeda svarstyti, kaip pasivadinti. Šįkart viskas vyko atvirkščiai. Pirmiausia gimė vizija ir vardas – „Švyturys“, o jau tada aplink jį pradėjo burtis žmonės. Lina – klaipėdietė, todėl jūra ir švyturio simbolis jai artimi nuo vaikystės, tačiau gyvenant Airijoje šispavadinimas tapo dar prasmingesnis: „Kad ir kaip būtume toli nuo Lietuvos, gera turėti savo šviesą, kuri primena mūsų šaknis, padeda nepasiklysti daugiakultūrėje aplinkoje, išsaugoti savo tapatybę ir didžiuotis tuo, kas esame.“ Galbūt todėl „Švyturys“ tampa ne vien kolektyvo

pavadinimu. Jis pamažu įgauna simbolinę reikšmę – tai šviesa, vedanti atgal prie kalbos, muzikos, šokio, tradicijų ir prie tautiečių.

Šokis, kuris priartina Lietuvą

Gyvenant svetur tautinis šokis tampa daugiau nei sceniniu pasirodymu. Jis gali būti savotiška gyvoji jungtis su Lietuva. „Kai skamba lietuviška muzika, susikimbi rankomis su šalia esančiu žmogumi ir pradedi šokti, bent trumpam pasijunti arčiau Lietuvos. Tai labai paprastas, bet kartu stiprus jausmas – priminimas, kas esi ir iš kur atėjai“, – pasakoja Lina. Pasak jos, šokis padeda išsaugoti savyje lietuviškumo dalį net tada, kai gimtinė lieka už tūkstančio kilometrų.

Šią prasmę kolektyvas norėtų perduoti ir jaunajai diasporos kartai. Šiuo metu tarp šokėjų nėra Airijoje gimusių lietuvių, tačiau yra čia užaugusių. Linai svarbu, kad „Švyturys“ ne tik pats šoktų, bet ir savo pavyzdžiu skatintų jaunesnius lietuvius atrasti savo kultūrą. Juk apie Lietuvą galima pasakoti ne vien žodžiais. Kartais tautinis kostiumas, muzika, judesys ir šokis pasako kur kas daugiau.

SIYTURYS

Pirmiausia – tvirti pagrindai

Nors svajonių ir planų kolektyvas turi daug, į sceną skubėti nenori. „Švyturys“ dar tik pradeda savo kelią, todėl pirmiausia renkamasi Lietuvos sceninio tautinio šokio repertuarą, atitinkantį dabartinį šokėjų pasirengimą. Jau atsirado choreografų, pasirengusių padėti parengti šokius ir prižiūrėti atlikimo kokybę. Tikslas – ne tiesiog išmokti keletą šokių, bet kurti stiprų, kokybiškai šokantį kolektyvą. Tam reikės ne tik repeticijų. Naujam diasporos kolektyvui būtini tautiniai kostiumai, repertuaras, profesionali choreografinė pagalba ir finansavimas. Patalpų klausimą padėjo išspręsti Dublino lietuvių bendruomenė, suteikusi vietą repeticijoms. Žmonės susibūrė. Tad dabar svarbiausia sudaryti sąlygas „Švyturiui“ augti ir tobulėti.

Ne tik šokti, bet ir būti

Vis dėlto viena pagrindinių „Švyturio“ atsiradimo priežasčių buvo ne scena ir ne būsimi koncertai. Tai – bendrystė. Diasporoje susijungia ne tik bendra kilmė, bet ir noras kalbėti savo kalba, dainuoti pažįstamas dainas, šokti šokius, kuriuose užkoduota kultūrinė atmintis. „Norėčiau, kad žmonės čia ateitų ne vien šokti, kad repeticijose rimtai dirbtume, o po jų liktų draugystė, juokas, palaikymas ir tas paprastas jausmas: gera būti kartu ir norisi čia sugrįžti“, – sako kolektyvo įkvėpėja. Kol kas Lina dar neskuba jo vadinti šeima. Šeimai, jos žodžiais, reikia laiko, kartu praleistų akimirkų ir nueito kelio. Tačiau pirmieji žingsniai jau žengti.

Lietuviškas šokis – ir Airijai

„Švyturio“ kūrėjai mato savo veiklą ne tik lietuvių bendruomenės viduje. Ateityje kolektyvas norėtų lietuvišką tautinį šokį pristatyti ir Airijos visuomenei. Dublino

lietuvių bendruomenė jau aktyviai dalyvauja Airijos kultūriniame gyvenime, todėl šokėjų pasirodymai galėtų tapti dar vienu būdu papasakoti apie Lietuvą. Šokiui nereikia vertėjo. Muzika, judesys, porų ir ratelių dinamika, tautinio kostiumo spalvos leidžia kitų kultūrų žmonėms pažinti Lietuvą net nemokant nė vieno lietuviško žodžio.

Svajonė – Dainų šventė

„Švyturio“ planuose jau ryškėja ir pirmosios tolimesnės kelionės. Kolektyvas rengiasi 2027 m. Europos lietuvių kultūros dienoms Jungtinėje Karalystėje, taip pat planuojama kelionė į 2027 m. lietuvių tautinių šokių šventę Argentinoje. Tačiau viena didžiausių svajonių – 2028 m. Lietuvos Dainų šventė „Mūsų gyvasties paslaptis“.

Lina puikiai supranta, kad vien noro neužteks. Norint dalyvauti atrankoje, laukia daug repeticijų, teks įdėti nemažai darbo ir augti. Tačiau svajonė naujam kolektyvui tampa kryptimi: „Galimybė „Švyturiui“ šokti dainų šventėse būtų ne tik didžiulis pasiekimas, bet ir ypatinga akimirka visam mūsų kolektyvui.“

Kad po penkerių metų vis dar norėtųsi sugrįžti

Paklausta, kokį „Švyturį“ norėtų matyti po penkerių metų, Lina kalba ne tik apie koncertus ir pasiekimus. Ji svajoja apie stiprų, kokybiškai šokantį ir savo

tradicijomis besididžiuojantį kolektyvą, turintį savo repertuarą, tautinius kostiumus, keliaujantį, koncertuojantį ir oriai atstovaujantį Airijos lietuviams. Tačiau svarbiausia – kad per tuos metus nebūtų prarasta tai, nuo ko viskas prasidėjo. Kad „Švyturys“ liktų vieta, kurioje žmonės nori būti kartu.

Galbūt tai ir yra didžiausia lietuviškų kolektyvų diasporoje vertė. Jie ne tik išmoko dainą ar šokį. Jie sukuria vietą, kurioje žmogus, gyvenantis toli nuo Lietuvos, gali nors trumpam sugrįžti namo – pasitelkdamas muziką, judesį, kalbą ir šalia stovintį savą žmogų. O tiems, kurie vis dar svarsto: „Gal ir aš norėčiau šokti?“, Lina turi paprastą atsakymą: „Neatidėliok to „gal“ kitam kartui. Kartais tereikia išdrįsti ateiti į pirmą repeticiją. Bendruomenė atsiranda tada, kai kas nors žengia pirmą žingsnį, o kiti išdrįsta prisijungti“.